

FIȘA DISCIPLINEI
Anul universitar 2023-2024
Anul de studiu I / Semestrul I

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia
1.2. Facultatea	Istorie, Litere și Științe ale Educației
1.3. Departamentul	Istorie, Arheologie și Muzeologie
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclul de studii	Master
1.6. Programul de studii	Identități regionale în Europa Central-Răsăriteană. Masterat în istorie istoric (COR 263302), istoriograf (COR 263303), asistent de cercetare în istorie (COR 263308)

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Identitate regională - identitate națională în Transilvania iluministă			2.2. Cod disciplină	MIR 1102		
2.3. Titularul activității de curs	Conf. univ. dr. Laura Stanciu						
2.4. Titularul activității de seminar	-						
2.5. Anul de studiu	I	2.6. Semestrul	I	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E	2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)	O

3. Timpul total estimat

3.1. Numar ore pe saptamana	2	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/laborator	0
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	0
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					60
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					60
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					
Tutoriat					
Examinări					2
Alte activități (cercuri studentesti, participarea la conferinte studentesti)					

3.7 Total ore studiu individual	122
3.9 Total ore pe semestru	150
3.10 Numărul de credite	6

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Introducere în istoria modernă a României
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Amfiteatru dotat cu videoprojector și ecran de proiecție
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	C5. Aplicarea practică a cunoștințelor dobândite prin studiu în vederea formării profesionale, cu identificarea unor noi soluții metodologice; asumarea unor norme etice în preluarea și difuzarea informației de orice natură.
-------------------------	---

Competențe transversale	<p>CT1. Utilizarea eficientă a computerului și a resurselor informaționale de pe internet în procesul de formare continuă.</p> <p>CT2. Studiul și cercetarea interdisciplinară, utilizarea corectă a conceptelor domeniului de bază și ale domeniilor conexe.</p> <p>CT3. Aplicarea rezultatelor studiului și cercetării individuale și de grup în sfere de activitate diverse: învățământ, arhivistică, muzeologie, management muzeal, turism, mass-media, științe politice și administrative etc.</p>
-------------------------	---

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<p>1. Cunoașterea aprofundată a unei arii de specializare și, în cadrul acesteia, a dezvoltărilor teoretice, metodologice și practice specifice programului; utilizarea adecvată a limbajului specific în comunicarea cu medii profesionale diferite.</p> <p>2. Utilizarea cunoștințelor de specialitate pentru explicarea și interpretarea unor situații noi, în contexte mai largi asociate domeniului.</p> <p>3. Utilizarea integrată a aparatului conceptual și metodologic, în condiții de informare incompletă, pentru a rezolva probleme teoretice și practice noi.</p> <p>5. Elaborarea de proiecte profesionale și/sau de cercetare, utilizând inovativ un spectru variat de metode cantitative și calitative.</p>
7.2 Obiectivele specifice	<p>6. Executarea unor sarcini profesionale complexe, în condiții de autonomie și de independență profesională.</p> <p>8. Autocontrolul procesului de învățare, diagnoza nevoilor de formare, analiza reflexivă a propriei activități profesionale.</p>

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
<p>1. Curs introductiv: tematica și bibliografia disciplinei</p> <p>1.1 Istoriografia iluminismului central-european.</p> <p>1.2. Prezentarea conținutului și obiectivelor cursului.</p> <p>1.3. Bibliografia cursului.</p>	<p>Prelegerea</p> <p>Explicația</p> <p>Demonstrația</p> <p>Problematizarea</p>	2 ore
<p>2. Transilvania de la Vechiul la Noul Regim</p> <p>2.1. Cadrul politic și social european care favorizează dezvoltarea noilor curente de idei, a unei culturi și a unei mentalități diferite de cele medievale.</p> <p>2.2. Structuri socio-politice, dinamica demografică europeană și transilvăneană.</p>	<p>Prelegerea</p> <p>Explicația</p> <p>Demonstrația</p> <p>Problematizarea</p>	2 ore
<p>3. Iluminism – Aufklärung în Transilvania</p> <p>3.1. Caracteristicile generale ale iluminismului european.</p> <p>3.2. Noul mod de gândire. Schimbarea atitudinii față de religie.</p> <p>3.3. Metamorfoza valorilor morale și transformarea sentimentelor.</p> <p>3.4. Criticismul, raționalismul și cosmopolitismul. O altă cultură.</p>	<p>Prelegerea</p> <p>Explicația</p> <p>Demonstrația</p> <p>Problematizarea</p>	2 ore
<p>4. Identitățile regionale și iluminismul în Transilvania.</p> <p>4.1. Manifestarea identității regionale la sașii ardeleni</p> <p>4.2. Aspecte confesionale.</p> <p>4.3. Aspecte culturale și de civilizație.</p> <p>4.4. Centrele « iradiante » pentru iluminismul sașilor ardeleni:</p>	<p>Prelegerea</p> <p>Explicația</p> <p>Demonstrația</p> <p>Problematizarea</p>	2 ore
<p>5. Identitățile regionale și iluminismul în Transilvania.</p> <p>5.1. Manifestarea identității regionale la maghiarii ardeleni</p> <p>5.2. Aspecte confesionale;</p> <p>5.3. Aspecte culturale și de civilizație.</p> <p>5.4. Centrele « iradiante » pentru iluminismul maghiarilor ardeleni</p>	<p>Prelegerea</p> <p>Explicația</p> <p>Demonstrația</p> <p>Problematizarea</p>	2 ore
<p>6. Centrele « iradiante » pentru iluminismul românesc: Trnava, Roma, Viena, Budapesta și Goettingen.</p> <p>6.1. Iluminism și Reformă Catolică la Trnava, Roma, Viena, Goettingen.</p>	<p>Prelegerea</p> <p>Explicația</p> <p>Demonstrația</p> <p>Problematizarea</p>	2 ore

6.2. Centrele formative ale elitei românești: Colegiul Urban De Propaganda Fide, Colegiul Sancta Barbara, Universitatea vieneză și Universitatea din Goettingen. 6.3. Profesori – Cărți – Manuale. 6.4. Istorie și Lingvistică: disciplinele „noului val”.		
7. Iluminism românesc și iluminism european. Transferul de idei. Transformarea religiei 7.1. Semnificațiile culturale ale Unirii religioase a românilor cu Biserica Romei. 7.2. Spațiul extracarpatic și filierele sale de comunicare. 7.3. Între catolicism și ortodoxie, între Europa centrală, Rusia, Balcani și Orient. 7.4. Preluări, traduceri și adaptări.	Prelegerea Explicația Demonstrația Problematizarea	2 ore
8. Iluminismul românesc din Transilvania. 8.1. Interferențele cu iluminismul maghiar și cu cel german. 8.2. Școlile din Transilvania și formarea elitelor ardelen (Alba Iulia, Blaj, Bistrița, Cluj, Tg. Mureș, Sibiu etc.). 8.3. Iluminismul ardelean și componenta sa istorico-lingvistică. 8.4. Specificități și trăsături comune cu iluminismul extracarpatic.	Prelegerea Explicația Demonstrația Problematizarea	2 ore
9. Iluminism-conștiință națională și mișcare națională. 9.1. Iluminismul românesc între cosmopolitismul occidental și naționalismul central și est european. 9.2. Construcțiile teoretice ale elitelor: polemică istorică și discurs politic. 9.3. Petiționarismul și obiectivele sale. Rezultatele luptei naționale.	Prelegerea Explicația Demonstrația Problematizarea	2 ore
10. Iluminism, stat și reformism. 10.1. Politica reformismului habsburgic: cauze - conținut. 10.2. Reformismul moderat statal din Transilvania și obiectivele sale centralizatoare și uniformizatoare.	Prelegerea Explicația Demonstrația Problematizarea	2 ore
11. Iluminismul și impactul său asupra dinamicii sociale. 11.1. Cristalizarea structurilor sociale specifice epocii moderne. 11.2. Sistematizarea rurală și urbană, politica de sănătate. 11.3. Avântul economic și comercial, fluidizarea comunicației.	Prelegerea Explicația Demonstrația Problematizarea	2 ore
12. Identități confesionale în Imperiul Habsburgic. Românii ardeleni în secolul al XVIII-lea. 12.1. Dinamica identității confesionale la români. 12.2. Discurs confesional și conflict interconfesional. 12.3. Purtătorii conștiinței identității confesionale.	Prelegerea Explicația Demonstrația Problematizarea	2 ore
13. De la iluminism la romantism. 13.1. De la Aufklärung la Vormärz. Noul transfer de la rațiune la sentiment.	Prelegerea Explicația Demonstrația Problematizarea	2 ore
14. Concluziile cursului. 14.1. Discutarea potențialelor teme de cercetare desprinse din problematica cursului.	Prelegerea Explicația Demonstrația Problematizarea	2 ore
Bibliografie (minimală și obligatorie) 1. Bădiliță, Cristian, Stanciu, Laura, <i>Geniul greco-catolic românesc</i> , București, Vremea, 2020. 2. Andea, Avram, <i>Iluminism și modernizare în societatea românească</i> , Cluj-Napoca, 1996. 3. Bernath, Mathias, <i>Habsburgii și începuturile formării națiunii române</i> , Cluj-Napoca, 1994. 4. Blaga, Lucian, <i>Gândirea românească în Transilvania în secolul al XVIII-lea</i> , București, 1966. 5. Bocșan, Nicolae, <i>Ideea de națiune la românii din Transilvania</i> , Cluj-Napoca, 1998. 6. <i>Călătoria împăratului Iosif al II-lea în Transilvania la 1773</i> (ed. Ileana Bozac, Teodor Pavel), vol. I, Cluj Napoca, Institutul Cultural Român, 2006. 7. Câmpeanu, Remus, <i>Elitele românești din Transilvania veacului al XVIII-lea</i> , Cluj-Napoca, 2000. 8. Chindriș, Ioan, <i>Cultură și societate în contextul Școlii Ardelene</i> , Cluj-Napoca, 2001. 9. Constantinescu, Romanița (coord.), <i>Identitate de frontieră în Europa lărgită</i> , Iași, Polirom, 2008.		

10. Ghișa, Ciprian, *Biserica Greco-Catolică din Transilvania (1700-1850). Elaborarea discursului identitar*, Cluj - Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2006.
11. Gorun, Gheorghe, "The instauration of Austrian domination in Transylvania. A case of European Integration", in (Ed. by Laura Stanciu and Cosmin Popa-Gorjanu), *Transylvania in the Eighteenth Century. Aspects of Regional Identity*, Cluj-Napoca, Mega Publishing House, 2013, p. 11-27.
12. Gudor Kund Botond, *Istoricul Bod Péter (1712–1769)*, Cluj-Napoca. Mega, 2008.
13. Gyémánt, Ladislau, *Mișcarea națională a românilor din Transilvania 1790-1848*, București, 1986.
14. Hitchins, Keith. *The Identity of Romania*. Bucharest: The Encyclopaedic House, 2009.
15. Lukacs, Olga, Magyari, András, "Biserică și Stat la maghiari", în *Istoria Transilvaniei. De la 1711 la 1918* (ed. Ioan-Aurel Pop, Thomas Nägler, András Magyari), vol. 3., Cluj-Napoca: Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, 2008.
16. Mitu, Sorin, *Geneza identității naționale la românii ardeleni*, București, 1997.
17. Roy Porter, Mikulas Teich, *The Enlightenment in National Context*, Cambridge University Press, 2000.
18. Neumann, Victor, *Transylvanian Enlightenment European influences and local intellectual ambitions*, in *Transylvania in the Eighteenth Century. Aspects of Regional Identity*, Cluj-Napoca, Mega Publishing House, 2013, p. 38-52.
19. Prodan, David, *Supplex Libellus Valachorum*, București, 1998.
20. Schaser Angelika, *Reformele iosefine în Transilvania și urmările lor în viața*, Sibiu: Ed. Hora, 2000.
21. Stanciu, Laura, *Biografia unei atitudini: Petru Maior (1760-1821)*, Cluj-Napoca, Risoprint, 2003.
22. Stanciu, Laura, Popa-Gorjanu, Cosmin, *Transylvania in the Eighteenth Century. Aspects of Regional Identity*, Cluj-Napoca, Mega Publishing House, 2013.
23. Szegedi, Edit, *Tradiție și inovație în istoriografi a săsească între baroc și iluminism*, Cluj-Napoca. Casa Cărții de Știință, 2004.
24. Teodor, Pompiliu, *Sub semnul luminilor: Samuil Micu*, Cluj-Napoca, 2000.
25. *Transilvania și sașii ardeleni în istoriografie*, Sibiu-Heidelberg, Hora și Arbeitskreis für Siebenbürgische Landeskunde, 2001.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul disciplinei a fost evaluat de către Comisia de monitorizare și evaluare a programului de studiu, în componența căreia intră și câte un reprezentant al absolvenților și câte un reprezentant al angajatorilor.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	1.1. Claritatea exprimării în comunicarea orală 1.2. Abordarea interpretativă a problematicii 1.3. Interpretarea și evaluarea critică a fenomenului istoric în context european 1.4. Cantitatea și calitatea cunoștințelor însușite 1.5. Formularea unui punct de vedere personal asupra fenomenului istoric, pornind de la pozițiile exprimate în istoriografia de specialitate 1.6. Prezență 85%.	Orală, conversația, expunerea liberă Referat de semestru, eseu interpretativ	55% 45%

10.6 Standard minim de performanță: Pentru promovarea disciplinei este necesară obținerea notei minime 5. Cunoașterea principalelor repere, precum și abordări fundamentale privitoare la iluminismul și postiluminismul din Transilvania. Capacitatea de a integra istoria iluminismului din Transilvania în contextul iluminismului european și universal.

Data completării
20.07.2023

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament
11.09.2023

Semnătura directorului de departament